

REPUBLIKA E KOSOVËS - РЕПУБЛИКА КОСОВО - REPUBLIC OF KOSOVO
GJYKATA KUSHTETUESE
УСТАВНИ СУД
CONSTITUTIONAL COURT

Prishtinë, më 07 dhjetor 2012
Nr. ref.:AGJ329/12

AKTGJYKIM

në

Rastin nr. KI72/12

Parashtruesit

Veton Berisha dhe Ilfete Haziri
Vlerësim i kushtetutshmërisë së Aktgjykimit të Gjykatës Supreme,
A. nr. 1053/2008, të 31 majit 2012

GJYKATA KUSHTETUESE E REPUBLIKËS SË KOSOVËS

e përbërë nga:

Enver Hasani, Kryetar
Ivan Čukalović, Zëvendëskryetar
Robert Carolan, gjyqtar
Altay Suroy, gjyqtar
Almiro Rodrigues, gjyqtar
Snezhana Botusharova, gjyqtare,
Kadri Kryeziu, gjyqtar, dhe
Arta Rama-Hajrizi, gjyqtare

Parashtruesit e kërkesës

1. Parashtrues të kërkesës janë Veton Berisha dhe Ilfete Haziri, me vendbanim në Prishtinë.

Vendimi i kontestuar

2. Parashtruesit e kërkesës e kontestojnë Aktgjykimin e Gjykatës Supreme, A. nr. 1053/2008, të 31 majit 2012, të cilin e kanë pranuar më 25 korrik 2012.

Baza juridike

3. Kërkesa bazohet në nenin 113.7 të Kushtetutës, në nenin 20 dhe në nenin 27 të Ligjit, për Gjykatën Kushtetuese së Republikës së Kosovës, Nr. 03/L-121, të 15 janarit 2009 (në tekstin e mëtejme: Ligji), dhe në rregullin 54 dhe 56.1 të Rregullores së punës të Gjykatës Kushtetuese të Republikës së Kosovës (në tekstin e mëtejme: Rregullorja e punës).

Objekti i çështjes

4. Parashtruesit e kërkesës ankohen kundër rrënimit të shupave, që pretendohet të jenë në pronësi të parashtruesve të kërkesës, nëpërmjet vendimeve të Drejtorisë së Shërbimeve Publike dhe Emergjencës Civile në Komunën e Prishtinës, dhe të Kryetarit të Komunës së Prishtinës, të cilat u konfirmuan nga Aktgjykimi i Gjykatës Supreme.
5. Përveç kësaj, parashtruesit e kërkesës kërkojnë nga Gjykata Kushtetuese e Republikës së Kosovës (në tekstin e mëtejme: Gjykata) të vendosë masë të përkohshme në pajtim me nenin 27 të Ligjit, në mënyrë që t'i mbrojë shupat prej rrënimit nga Inspektorati Komunal i Prishtinës.

Procedura në Gjykatë

6. Më 30 korrik 2012, parashtruesit e kërkesës e dorëzuan kërkesën në Gjykatë Kushtetuese.
7. Më 4 shtator 2012, Kryetari caktoi gjyqtarin Almiro Rodrigues Gjyqtar raportues dhe caktoi Kolegjin shqyrtues, të përbërë nga gjyqtarët: Robert Carolan (kryesues), Kadri Kryeziu dhe Enver Hasani.
8. Më 1 tetor 2012, kërkesa iu komunikua Gjykatës Supreme dhe Kryetarit të Komunës së Prishtinës.
9. Më 5 tetor 2012, parashtruesit e kërkesës u njoftuan për regjistrimin e kërkesës.
10. Më 30 tetor 2012, parashtruesve iu kërkuan dokumente shtesë, për të plotësuar kërkesën e tyre, d.m.th. iu kërkuan dokumente shtesë për statusin e tanishëm të shupave.
11. Më 5 dhjetor 2012, Kolegji shqyrtues mbajti këshillime përkitazi me raportin e Gjyqtarit raportues dhe i rekomandoi Gjykatës pranueshmërinë e kërkesës dhe vendosjen e masës së përkohshme.

Përmbledhja e fakteve që kanë të bëjnë me Veton Berishën

12. Më 6 korrik 1990, Komuna e Prishtinës (Vendimi nr. 08-360-247) i dha parashtruesit të kërkesës, Veton Berisha, në përdorim banesën “që gjendet në Prishtinë XXX, Blloku banesor III, Ndërtesa 4, Nr. 1, hyrja në kat”. Banesa ka “gjithsej sipërfaqe të banueshme 43.90 metra katrorë, ka 2 dhoma: 1 dhomë, 1 kuzhinë, 1 banjo, 1 WC, 1 paradhomë, korridor, ballkon, 1 tarracë, shpajz, 1 bodrum, shupë dhe garazh”.

13. Më 16 korrik 1990, BVI për banim dhe lokale afariste nga Prishtina dhe parashtruesi i kërkesës nënshkruan kontratën nr. 1193/3127 për shfrytëzimin e banesës. Kontrata *inter alia* përcaktonte:

“Në bazë të aktvendimit të dhënësit të banesës, Kuvendi Komunal (KK) Prishtinë, nga Prishtina, 08 nr. 360-247, të datës 06.07.1990, organizata e dorëzon, kurse bartësi e pranon në shfrytëzim në kohë të pacaktuar banesën e cila gjendet në Prishtinë rr. XXX, Blloku III banesor, nr. 3/1, në katin 4, Hyrja në katin. Banesa ka gjithsej sipërfaqe banesore prej 43, 90 m² e përbëhet prej 2 dhomave: 1 dhomë, 1 kuzhinë, 1 banjo, 1 Wc, 1 paradhomë, 1 korridor, shpajz, ballkon, ter., _____ ballk. të brendshëm, podrum, shupë dhe garazhë”.

“Bartësi do ta shfrytëzojë banesën– që është lëndë e kësaj kontrate së bashku me anëtarët e familjes. Bartësi obligohet t’ia paguajë qiranë organizatës në shumën prej 40,00 dinarë. Ai ngarkohet prej 01.08.1990 dinarë në muaj, më se voni deri më 5 të çdo muaji”.

“Pjesë përbërëse e kësaj kontrate është procesverbali mbi dorëzimin e banesës bartësit i përpiluar në prezencën e të dy palëve kontraktuese më ... ku është konstatuar gjendja e banesës me rastin e pranimit në shfrytëzim”.

14. Më 2 gusht 1992, parashtruesi i kërkesës ka blerë (kontrata nr. 06-360-9/92-7) banesën e përmendur nga Komuna e Prishtinës si shitëse. Kontrata e shitblerjes është lidhur në bazë të kontratës për shfrytëzimin e banesës nr. 1193/3127, të lidhur më 16 korrik 1990. Kontrata e blerjes *inter alia* përcakton:

“Kuvendi Komunal i Prishtinës me adresë në Prishtinë, rruga e Trepçës Nr. 2 (në tekstin e mëtejme: Shitësi) i përfaqësuar nga Novica Sojevic, KK Kryetari i Komunës dhe Veton Berisha (Parashtruesi) nga Prishtina Blloku III banesor nr. 4 (në tekstin e mëtejme: Blerësi)”.

“Palët kontraktuese konstatojnë se shitësi është bartës i së drejtës në posedim të banesës nr. 4. në rrugën Blloku III banesor nr 4 në Prishtinë, me sipërfaqe prej 43,90 m² i cili ndodhet na parcelën katastrale KOB, ZKUL dhe përbëhet prej 2 dhomave, 1 kuzhine, 1 banjo me WC, 1 paradhome, 1 korridori, një tarrace, shpajzi, dhe lokale të tjera të cilat Blerësi (Parashtruesi) i shfrytëzon si bartës i së drejtës banesore (qiramarrës në kohë të pacaktuar) në bazë të kontratës për shfrytëzimin e banesës, numër 1193/3127, të lidhur më 16.07.1990”.

“Palët kontraktuese pajtohen që çmimi blerës i patundshmërisë nga neni 1. i kësaj kontrate më datën 2.08.1992 është 88.810 dinarë (me fjalë: tetëdhjetetëtmijë e tetëqind e dhjetë dinarë). Shitësi e shet kurse Blerësi e blen patundshmërinë nga neni 1 i kësaj kontrate sipas çmimit prej 2.023 din. për m² që gjithsej arrin shumën e kontraktuar prej 78.597 dinarë (me fjalë: shtatëdhjetetëtmijë e pesëqind e nëntëdhjetë e shtatë dinarë). Çmimi kontraktues nga paragrafi 1 i këtij neni është përcaktuar pas uljes së rregullt. Pjesë përbërëse e kësaj kontratë është llogaritja e çmimit kontraktues të banesës”.

“Të drejtat dhe obligimet e Blerësit barten tek trashëgimtarët e tij”.

“Në ditën e lidhjes së kësaj kontrate, pushojnë të gjitha të drejtat dhe obligimet e bartësit të së drejtës banesore (Qiramarrësit në kohë të pacaktuar) dhe sipas kësaj baze lidhet Kontrata për shfrytëzimin e banesës nga neni 3 i kësaj kontrate me kusht që Blerësi është i obliguar që të paguajë shpenzimet për investime dhe mirëmbajtje sipas mënyrës së rregulluar me Ligj”.

“Palët kontraktuese pajtohen që shpenzimet lidhur me vërtetimin e Kontratës në gjyq dhe për regjistrimin e së drejtës në pronë dhe barrën e hipotekës në librat publike, t’i bart Blerësi”.

15. Më 14 korrik 1995, Gjykata Komunale në Prishtinë, në padinë për dorëzimin e pronës së patundshme, me Aktgjykimin P. nr. 866/94, e urdhëroi palën e tretë t’ia dorëzojë parashtruesit shupën për shfrytëzim dhe për posedim. Gjykata Komunale në Prishtinë arsyetoi:

“Në bazë të kontratës për blerjen e banesës vert. Nr. 12709/93 të datës 2.12.1993 gjykata ka vërtetuar se paditësi si bartës i së drejtës banesore nga komuna e Prishtinës si bartëse e së drejtës së posedimit, ka blerë banesën në bllokun e tretë banesor nr. 4, me sipërfaqe prej 43,90 m² dhe i cili përbëhet nga 2 dhoma, një kuzhinë, një paradhomë, një shpajz, një fllanik dhe një shupë”.

“Nga Pl. Nr. 1.00 KK Prishtina të datës 3.02.1995 gjykata gjen se paditësi është regjistruar si pronar i banesës së blerë në Drejtorinë e gjeodezisë komunale të Prishtinës”.

“Me dispozitën e nenit 20, paragrafi 1 i Ligjit mbi të drejtat themelore pronësore juridike është rregulluar që e drejta e pronësisë arrihet sipas vetë Ligjit në bazë të çështjes juridike dhe në bazë të trashëgimisë. Meqë paditësi ka fituar banesën në shfrytëzim së bashku me shupën kontestuese dhe atë e ka blerë në bazë të kontratës së përmendur ai ka të drejtë pronësie edhe në shupë si pjesë e tërësisë kryesore”.

16. Më 30 gusht 2002, Drejtoria e Financave dhe Pronës e KK të Prishtinës përcakton *inter alia* (Vendimi 02, No. 03-2/2743) si vijon:

“Veton Berishës nga Prishtina i CAKTOHET taksa në transaksion të pronës së patundshme në shumë prej 100 euro.

Baza për caktimin e kësaj takse është marrë nga Aktgjykimi mbi vërtetimin e shitblerjes së pronës së patundshme e vërtetuar në Gjykatën Komunale në Prishtinë nr. 866/94 të 14 korrikut 1995.

... Nga dokumentacioni mund të shihet se Aktgjykimi mbi vërtetimin e shitblerjes së pronës së patundshme ndërmjet V. K. dhe Veton Berisha, objekt të shitblerjes ka 1 njësi (parcelë-at) të evidentuar në Fletën Poseduese nr. III Komuna Kadastrale III me kulturë shupë, ku secila njësi paguhet nga 100 euro”.

Përmbledhja e fakteve që kanë të bëjnë me Ilfete Hazirin

17. Më 1 shkurt 1977, BVI (Bashkësia Vetëqeverisëse e Interesit) për Banim dhe Lokale Afariste nga Prishtina dhe Nazmi Haziri (bashkëshorti i ndjerë i Ilfete Hazirit) nënshkruan kontratën nr. 1193/3125 për shfrytëzimin e banesës. Banesa ka “gjithsej sipërfaqe të banueshme 43.90 metra katrorë, ka 2 dhoma gjumi; 1 kuzhinë, 1 banjo, 1 WC, 1 paradhomë, korridor, ballkon, 1 tarracë, shpajz, 1 bodrum, shupë dhe garazh.
18. Më 11 prill 1996, Drejtoria për Çështje Pronësore-Juridike e Komunës së Prishtinës, lëshoi vërtetimin nr. 2218/96, me të cilin Ilfete Haziri njihet si blerëse. Me tej, dëftesa tregon se Ilfete Haziri, Blloku banesor 3, Numër 3, Prishtinë, ka paguar me qëllim të blerjes së banesës.

Përmbledhja e fakteve për të dy parashtruesit e kërkesës

19. Më 20 qershor 2008, Drejtoria e Shërbimeve Publike dhe Emergjencës Civile – Inspektorati në Komunën e Prishtinës urdhëroi (Vendimi 07, No. 355-15711) “rrënimin e menjëhershëm të 3 shupave në hapësirë publike”. Inspektorati arsyetoi se “shupat janë në hapësirë publike” dhe “po keqpërdoren për nevoja të ndryshme fiziologjike”.
20. Më 30 qershor 2008, parashtruesit paraqitën ankesë kundër Vendimit të Drejtorisë së Administratës dhe Personelit të Komunës së Prishtinës. Ata “ashpër ankohen për mënyrën dhe procedurën e veprimit të një personi që ka hartuar dhe miratuar këtë vendim” dhe pretendojnë që *“para Vendimit për rrënim, organi i lartpërmendur duhet të ketë analizuar çështjet që lidhen me dokumentacionin e objekteve të dhëna, të paktën të kërkojë me shkrim nga pronari i lokaleve nëse ka ndonjë dokumentacion për pronësinë”*.
21. Në mbështetje të ankesës, ata ofruan “prova në lidhje me pronësinë e shupave të lartpërmendura”, d.m.th.: shënimet kadastrale të pjesës së lagjes Dardania, ku mund të shihet ekzistimi i shupës; dy kontrata për përdorimin e banesës, ku mund të shihet ekzistimi i shupës; dy kontrata të shitblerjes së banesës; Aktgjykimin nr. 866/94 (i cili ka të bëjë me shupën); Vendimin e Drejtorisë së Financave dhe Pronës së KK të Prishtinës (i cili ka të bëjë me shupën); dhe Vendimin e Drejtorisë së Shërbimeve Publike dhe Emergjencës Civile, Sektori i Inspeksionit Komunal.
22. Më 14 korrik 2008, Kryetari i Komunës së Prishtinës hodhi poshtë ankesën, “sepse në bazë të kontrollit inspektues, të bërë nga inspektorët e autorizuar, është konstatuar se shupat e vendosura në sipërfaqen publike janë duke u keqpërdorur në forma të ndryshme, andaj, me qëllim të mbrojtjes së sipërfaqes publike, u vendos të bëhet rrënimi i objekteve të lartpërmendura dhe se ankuesit nuk e arsyetojnë me asnjë provë faktin se këto objekte janë të ndërtuara me leje ndërtimi”.
23. Më 20 gusht 2008, parashtruesit paraqitën ankesë në Gjykatën Supreme të Kosovës, me të cilën kërkonin “të vërtetohet se paditësit Veton Berisha dhe Ilfete Haziri, me adresë në ‘Musine Kokollari’, nr. 3 dhe 4, janë PRONARË të kësaj patundshmërie – SHUPAT, dhe të shtëpive sipas kontratës për shitblerjen dhe dokumentet tjera”.
24. Parashtruesit e ankesës në Gjykatën Kushtetuese pretendonin se “përkundër faktit se kemi ushtruar ankesë dhe i kemi prezantuar këto argumente – PROVA, shkalla e dytë e ka refuzuar ankesën e paditësve [Parashtruesve], dhe as që i ka marrë në konsideratë këto prova”.
25. Parashtruesit më tej pretendonin se ata “janë posedues të përhershëm dhe legjitim të këtyre shupave dhe shtëpive, do të thotë të kësaj patundshmërie”. Prandaj, ata kërkuan nga Gjykata Supreme “t’i prezantojë dhe nxjerr provat e propozuara në seancën e shqyrtimit”.
26. Më 31 maj 2012, Gjykata Supreme (A. no. 1053/2008), hodhi poshtë ankesën e parashtruesve, duke gjetur se *“Vendimi i kontestuar është i drejtë dhe i bazuar në ligj, kurse pretendimet e padisë nuk ndikojnë në vërtetimin e një gjendjeje tjetër faktike”*.
27. Më 20 shtator 2012, me kërkesë të Gjykatës, parashtruesit informuan me gojë se shupat janë ende të paprekura dhe të parrënuara.

Pretendimet e parashtruesve të kërkesës

28. Parashtruesit e kërkesës pretendojnë se nga autoritetet publike ishin shkelur të drejtat e tyre për gjykim të drejtë dhe të paanshëm, si dhe e drejta e tyre e pronës, por, ata nuk thirren në ndonjë dispozitë të posaçme kushtetuese. Sidoqoftë, bazuar në deklaratat e tyre, Gjykata konsideron se ata pretendojnë shkeljen e nenit 31 [E Drejta në Gjykim të Drejtë dhe të Paanshëm] dhe të nenit 46 [Mbrojtja e Pronës] të Kushtetutës.
29. Parashtruesit e kërkesës pretendojnë se Aktgjykimi i Gjykatës Supreme, A. nr. 1053/2008, i 31 majit 2012, është i gabuar, sepse ai hedh poshtë padinë e parashtruesve për vërtetimin e të drejtave pronësore, për të cilat ata pretendojnë se kanë dëshmi të pakontestueshme.
30. Parashtruesit e kërkesës pretendojnë se Aktgjykimi i Gjykatës Supreme, A. no. 1053/2008, i 31 majit 2012, nuk i ka marrë parasysh të gjitha dëshmitë e prezantuara nga ta dhe të cilat përfshijnë: (1) kontratën e shitblerjes së banesës, e cila i përfshin edhe shupat, dhe (2) Aktgjykimin e formës së prerë, Nr. 866/94, të 14 korrikut 1995, nga Gjykata Komunale në Prishtinë.
31. Për më tepër, parashtruesit kërkojnë që Gjykata Kushtetuese:
 - a) “Ta anulojë Aktgjykimin e Gjykatës Supreme, A. nr. 1053/2008, të 31 majit 2012, (...) dhe aktgjykimin e vlefshëm me të cilin është vërtetuar pronësia”; dhe
 - b) Të vendosë masën e përkohshme në pajtim me nenin 27 të Ligjit, në mënyrë që “t’i mbrojë objektet (shupat) nga rrënimi nga ana e Inspektoratit Komunal të Prishtinës. Kjo masë është e nevojshme për t’i shmangur rreziqet ose dëmet e pariparueshme”.

Pranueshmëria e kërkesës

32. Në mënyrë që Gjykata të jetë në gjendje të gjykojë sa i përket ankesës së parashtruesve të kërkesës, Gjykata duhet së pari të shqyrtojë nëse parashtruesit e kërkesës kanë plotësuar kushtet e pranueshmërisë që parashihen me Kushtetutë, siç janë specifikuar më tej në Ligj dhe në Rregullore të punës.
33. Neni 113.1 i Kushtetutës parasheh:

“Gjykata Kushtetuese vendos vetëm për rastet e ngritura para Gjykatës në mënyrë ligjore nga pala e autorizuar”.
34. Neni 113.7 i Kushtetutës parasheh:

“Individët janë të autorizuar të ngrenë shkeljet nga autoritetet publike të të drejtave dhe lirive të tyre individuale, të garantuara me Kushtetutë, mirëpo vetëm pasi të kenë shteruar të gjitha mjetet juridike të përcaktuara me ligj”.
35. Në rastin e tanishëm, Gjykata vëren se parashtruesit kanë kërkuar mbështetje për t’i mbrojtur të drejtat dhe interesat e tyre me procedurë administrative në dy organe të Komunës së Prishtinës dhe, përfundimisht, në Gjykatën Supreme të Kosovës. Prandaj, parashtruesit janë palë të autorizuar dhe i kanë shteruar të gjitha mjetet juridike në dispozicion sipas ligjeve të aplikueshme në Kosovë dhe rrjedhimisht i plotësojnë të gjitha kriteret e pranueshmërisë sipas nenit 113.1 dhe 113.7 të Kushtetutës.

36. Neni 49 i Ligjit parasheh:

“Kërkesa parashtrohet brenda afatit prej katër (4) muajve. Afati fillon të ecë që nga dita kur parashtruesit i është dorëzuar vendimi gjyqësor. Në të gjitha rastet e tjera, afati fillon të ecë në ditën kur vendimi ose akti është shpallur publikisht. Nëse kërkesa është e drejtuar kundër një ligji, atëherë afati fillon të ecë që nga dita kur ligji ka hyrë në fuqi”.

37. Nga dokumentet e dorëzuara mund të kuptohet se parashtruesit e kanë pranuar vendimin e Gjykatës Supreme më 25 korrik 2012, dhe e kanë dorëzuar kërkesën e tyre në Gjykatë më 30 korrik 2012. Kërkesa është dorëzuar sipas afatit të paraparë me nenin 49 të Ligjit.

38. Në rastin në fjalë, Gjykata është e bindur se janë përmbushur kërkesat kumulative procedurale për të qenë një palë e autorizuar, paraqitja e kërkesës brenda afatit ligjor dhe shterimi i mjeteve juridike. Kërkesa është e pranueshme dhe Gjykata tani do të shqyrtojë dhe do të vlerësojë meritat e çështjes.

Meritat

39. Parashtruesit e kërkesës pretendojnë se Gjykata Supreme (Aktgjykimi A. no. 1053/2008, i 31 majit 2012) nuk i ka marrë parasysh të gjitha provat e parashtruara nga ata për të drejtën pronësore dhe ku bën pjesë edhe kontrata e shitblerjes së banesës, e cila gjithashtu i përfshin shupat.

40. Në të vërtetë, Gjykata vëren se parashtruesit i kanë paraqitur dokumentet në vijim: shënimet kadastrale të një pjese të lagjes Dardania, ku mund të shihet ekzistenca e shupave; dy kontrata për shfrytëzimin e banesës, ku mund të shihet ekzistenca e shupave; dy kontrata për shitblerjen e banesës; Aktgjykimin nr. 866/94 (që ka të bëjë me shupat); Vendimin e Drejtorisë së Financave dhe Pronës (që ka të bëjë me shupat); dhe Vendimin e Drejtorisë së Shërbimeve Publike dhe Emergjencës Civile, Sektori i Inspeksionit Komunal.

41. Parashtruesit argumentuan në Gjykatën Supreme se “edhe përkundër faktit se kemi (...) prezantuar këto argumente – PROVA, Shkalla e dytë, e ka refuzuar ankesën e paditësve, dhe as që i ka marrë në konsideratë këto prova”. Ata përfunduan më tej duke kërkuar nga Gjykata Supreme “të nxjerr provat e propozuara në seancën e shqyrtimit” dhe “të vërtetojë se paditësit Veton Berisha dhe Ilfete Haziri (...) janë PRONARË të kësaj patundshmërie – SHUPAVE dhe shtëpive sipas kontratave për shitblerje dhe dokumenteve tjera”.

42. Gjykata vëren se Sektori i Inspeksionit Komunal kishte vendosur të rrënohte shupat e lartpërmendura, në mënyrë që të mbrojë hapësirën publike dhe të ndalojë keqpërdorimin e tyre. Sidoqoftë, vendimi i lartpërmendur i Sektorit të Inspeksionit Komunal ishte marrë pa vërtetuar në fillim nëse ka pasur ndonjë çështje pronësore që ka të bëjë me shupat.

43. Gjykata vëren se Kryetari i Komunës së Prishtinës arsyetoi se shupat ishin duke u keqpërdorur dhe ishte urdhëruar që ato të rrënoheshin në mënyrë që të mbrohej hapësira publike dhe argumentet për pronësi, të sjella nga parashtruesit e kërkesës, nuk e kishin vërtetuar në asnjë mënyrë, me prova, se shupat e rrënuara ishin të ndërtuara me leje për ndërtim. Kryetari i Komunës nuk ofroi një përgjigje të qartë ndaj parashtrësve të kërkesës përkitazi me pronësinë e shupave.

44. Për më tepër, Gjykata vëren se Gjykata Supreme e arsyei aktgjykimin e saj si vijon:

“Gjykata vlerësoi se pretendimet e paditësve janë të pabazuara, sepse janë në kundërshtim me gjendjen faktike të vërtetuar nga organet administrative deh me provat që ndodhen në shkresat e lëndës. Paditësit nuk i kanë argumentuar me asnjë provë pretendimet e veta për t’i mbështetur ato, kurse provat që kanë paraqitur nuk kanë ndikim në marrjen e një vendimi tjetër në këtë çështje juridike”.

“Në Nenin 56.1 të Ligjit të Procedurës Administrative parashikohet që barra e të provuarit të fakteve të paraqitura bie mbi palën e interesuar në konfliktin administrativ, pa marrë parasysh detyrimin e administratës që t’u vërë në dispozicion palëve provat që i disponon ajo”.

“Sipas vlerësimit të Gjykatës, vendimi i kontestuar është i qartë dhe i kuptueshëm dhe përmban arsye të mjaftueshme për faktet vendimtare, të cilat i pranon edhe kjo Gjykatë. Nisur nga kjo gjendje e çështjes, kjo Gjykatë konstatoi se gjendja faktike e kësaj çështjeje administrative është vërtetuar drejt dhe nuk është shkelur ligji në dëm të paditësve, prandaj nuk i pranoi pretendimet e paditësve, sepse nuk kanë ndikim në konstatimin e ndonjë gjendje tjetër nga ajo që kanë vërtetuar organet administrative”.

“Në bazë të asaj që u tha më sipër, Gjykata konstatoi se vendimi i kontestuar është i drejtë dhe i bazuar në ligj, kurse pretendimet e padisë nuk ndikojnë në vërtetimin e një gjendjeje tjetër faktike”.

45. Gjykata Supreme nuk ofroi asnjë përgjigje të qartë përkitazi me parashtruesat e parashtruesve të kërkesës për të drejtat e pronës sa i përket shupave të lartpërmendura, por, në vend të kësaj, theksoi se *“pretendimet e paditësve janë të pabazuara”* dhe *“paditësit nuk i kanë argumentuar me asnjë provë pretendimet e veta për t’i mbështetur ato, kurse provat që kanë paraqitur nuk kanë ndikim në marrjen e një vendimi tjetër në këtë çështje juridike”.*

46. Gjykata Supreme nuk përshkruan se cilat ishin pretendimet, cilat *“ishin provat që ata i kishin prezantuar”*, çfarë *“ndikimi në marrjen e një vendimi tjetër”*, dhe as çka ishte *“çështja juridike”* për të cilën bëhej fjalë. Këto janë deklaratatë të përgjithshme, pa arsytim ligjor dhe pa bazë logjike, pasi që argumenti i parashtruesve dhe provat e paraqitura nga ata kanë të bëjnë me thelbin e rastit, d.m.th. me rrënimin e kontestuar të pronës, e cila pretendohet se u takon parashtruesve.

47. Neni 31 [E Drejta për Gjykim të Drejtë dhe të Paanshëm] i Kushtetutës thotë:

1. Çdokujt i garantohet mbrojtje e barabartë e të drejtave në procedurë para gjykatave, organeve të tjera shtetërore dhe bartësve të kompetencave publike.

2. Çdokush gëzon të drejtën për shqyrtim publik të drejtë dhe të paanshëm lidhur me vendimet për të drejtat dhe obligimet (...)

48. Në anën tjetër, paragrafi 1, i nenit 6 [E drejta për proces të rregullt] i Konventës Evropiane për Mbrojtjen e të Drejtave dhe Lirive Themelore të Njeriut (në tekstin e mëtejshëm: Konventa), thotë:

“Çdo person ka të drejtë që çështja e tij të dëgjohet drejtësisht, publikisht dhe brenda një afati të arsyeshëm nga një gjykatë e pavarur dhe e paanshme, e krijuar me ligj, në lidhje me të drejtat dhe detyrimet e tij të natyrës civile”.

49. Për më tepër, e drejta për një gjykim të drejtë, siç është mishëruar në tekstet kushtetuese dhe në nenin 6 të Konventës, është e natyrës thelbësore për t'i mbrojtur të drejtat themelore, në këtë rast të drejtën e pronës.

50. Në të vërtetë, neni 46 [Mbrojtja e Pronës], përcakton:

1. E drejta e pronës është e garantuar.

2. Shfrytëzimi i pronës rregullohet me ligj, në pajtim me interesin publik.

3. Askush nuk do të privohet në mënyrë arbitrare nga prona. Republika e Kosovës ose autoriteti publik i Republikës së Kosovës mund të bëjë ekspropriimin e pronës nëse ky ekspropriim është i autorizuar me ligj, është i nevojshëm ose i përshtatshëm për arritjen e qëllimit publik ose përkrahjen e interesit publik, dhe pasohet me sigurimin e kompensimit të menjëhershëm dhe adekuat për personin ose personat prona e të cilave ekspropriohehet.

4. Kontestet që lindin nga akti i Republikës së Kosovës ose autoritetit publik të Republikës së Kosovës për të cilat pretendohet se përbëjnë ekspropriimin, do të zgjidhen nga gjykata kompetente.

51. Përveç kësaj, neni 1, i Protokollit 1 [Mbrojtja e Pronës], i Konventës thekson:

“Çdo person fizik ose juridik ka të drejtën e gëzimit paqësor të pasurisë së tij. Askush nuk mund të privohet nga prona e tij, përveçse për arsye të interesit publik dhe në kushtet e parashikuara nga ligji dhe nga parimet e përgjithshme të së drejtës ndërkombëtare.

Megjithatë, dispozitat e mëparshme nuk cenojnë të drejtën e Shteteve për të zbatuar ligje, që ato i çmojnë të nevojshme për të rregulluar përdorimin e pasurive në përputhje me interesin e përgjithshëm ose për të siguruar pagimin e taksave ose të kontributeve ose të gjobave të tjera”.

52. Përfundimisht, neni 53 [Interpretimi i Dispozitave për të Drejtat e Njeriut] përcakton:

Të drejtat e njeriut dhe liritë themelore të garantuara me këtë Kushtetutë, interpretohen në harmoni me vendimet gjyqësore të Gjykatës Evropiane për të Drejtat e Njeriut.

53. Prandaj, parashtruesit e kërkesës kanë të drejtë të marrin një vendim gjykate në harmoni me vendimet e Gjykatës Evropiane për të Drejtat e Njeriut (GJEDNJ), kur “kontestet lindin nga një akt i Republikës së Kosovës, ose nga autoriteti publik i Republikës së Kosovës”. Kjo e drejtë përfshin obligimin e gjykatave që të ofrojnë arsye për vendimet e tyre, me bazë të arsyeshme, në nivelin procedural dhe material. E drejta për të pasur arsye për vendime të gjykatës kërkon shpjegime me arsye bindëse dhe ligjrisht të ndërtuara mirë për vendimin e marrë në çdo rast individual.

54. Kështu, e drejta për një gjykim të drejtë përfshin të drejtën për një aktgjykim të arsyetuar. GJEDNJ-ja konsideron se, derisa autoritetet gëzojnë liri të konsiderueshme në zgjedhjen e mjeteve të përshtatshme për të siguruar se sistemet e tyre gjyqësore janë në përputhje me kërkesat e nenit 6(1) të Konventës, gjykatat e tyre duhet “t'i tregojnë me qartësi të mjaftueshme bazat mbi të cilat e kishin bazuar vendimin e tyre”. (Shih, *Hadjianastassiou vs. Greqisë*, Aktgjykimi i GJEDNJ-së i 16 dhjetorit 1992, paragrafi 33).

55. Në një aktgjykim të kohës së fundit, GJEDNJ përsëriti se “aktgjykimet e gjykatave dhe të tribunaleve duhet t’i theksojnë në mënyrë adekuate arsyet në të cilat ata bazohen”. (Shih, *Tatishvili vs. Ruisë*, Aktgjykimi i GJEDNJ-së i 22 shkurtit 2007, paragrafi 58).
56. Neni 31 i Kushtetutës dhe neni 6 i Konventës i obligojnë gjykatat të japin arsye për aktgjykimet e tyre. Sidoqoftë, kjo nuk nënkupton të kërkuarit e përgjigjes së detajuar në çdo argument apo pyetje (Shih, *Van de Hurk vs. Holandës*, 19 prill 1994, paragrafi 61). Masa deri në të cilën aplikohet obligimi për të dhënë arsye mund të ndryshojë varësisht nga natyra e vendimit. Megjithatë, nëse parashtresa është me rëndësi thelbësore për rezultatin e rastit, pasi që është pronë në një rast të rrënimit, atëherë gjykata duhet të merret në mënyrë të veçantë me të në aktgjykimin e saj.
57. Një funksion tjetër i vendimit të arsyetuar është t’u tregojë palëve se ato janë dëgjuar. Për më tepër, një vendim i arsyetuar i ofron mundësinë palës për t’u ankuar kundër tij, si dhe mundësinë e rishikimit të vendimit nga një organ ankimor. Vetëm duke lëshuar vendim të arsyetuar, mund të ketë shqyrtim publik të administrimit të drejtësisë. (Shih, *Tatishvili vs. Ruisë*, Aktgjykimi i GJEDNJ-së i 22 shkurtit 2007, paragrafi 58).
58. Veç kësaj, e drejta e marrjes së vendimit gjyqësor në harmoni me ligj, përfshin obligimin e gjykatave të ofrojnë arsye për aktvendimet e tyre me baza të arsyeshme në nivel procedural dhe material. Sigurimi i arsyeve kërkon shpjegime me arsye bindëse dhe të ndërtuara mirë për vendimin e marrë në çdo rast individual, i cili duhet të përfshijë që të dyja: kriteret ligjore dhe elementet faktike në mbështetje të vendimit.
59. Në rastin *Hiro Balani vs. Spanjës*, parashtruesi kishte paraqitur parashtresë në gjykatë, me të cilën kërkonte përgjigje të veçantë dhe të qartë. Gjykata dështoi ta japë atë përgjigje, duke e bërë të pamundur konstatimin se nëse ajo thjesht e kishte lënë pas dore të merret me çështjen ose e kishte ndërmend ta refuzojë dhe nëse është ashtu, cilat ishin arsyet për refuzimin e saj. Nga GJEDNJ-ja u gjet se kjo ishte shkelja e nenit 6 (1) të Konventës.
60. Rrjedhimisht, deklarata e arsyeve duhet t’i mundësojë personit, të cilit i drejtohet vendimi dhe opinionit në përgjithësi, për ta ndjekur arsyetimin, i cili e çoi gjykatën të marrë vendimin konkret.
61. Prandaj, arsyetimi i vendimit duhet ta theksojë raportin ndërmjet gjetjeve të meritave dhe reflektimit, kur t’i shqyrtojë provat e propozuara nga një anë dhe konkluzionet ligjore nga ana tjetër. Aktgjykimi i gjykatës do ta shkelë parimin kushtetues të ndalimit të arbitraritetit në vendimmarrje, nëse arsyetimi i dhënë dështon të përmbajë fakte të vërtetuara dhe dispozita ligjore si dhe marrëdhënien logjike ndërmjet tyre.
62. Gjykata vëren se, në rastin në fjalë, arsyetimi i Gjykatës Supreme nuk është mjaftueshëm i shprehur dhe i përpunuar, pasi që raporti ndërmjet provave përkatëse, vlerësimit relevant të dispozitave të aplikueshme ligjore dhe gjetjeve të meritave nuk është konstatuar në mënyrë të qartë dhe të plotë.
63. Në këtë mënyrë, Gjykata konsideron se dështimi i Gjykatës Supreme të sigurojë përgjigje të qarta dhe të plota *vis-à-vis* kërkesave pronësore kritike i shkel të drejtat e parashtruesit që të dëgjohet, si dhe të drejtën për një vendim të arsyetuar, si një element i së drejtës për një gjykim të drejtë dhe të paanshëm.
64. Prandaj, Gjykata konkludon se ka shkelje të nenit 31 [E drejta për një Gjykim të drejtë dhe të Paanshëm] të Kushtetutës, në lidhje me paragrafin 1 të nenit 6 [E drejta për një proces të rregullt] të Konventës.

Masa e përkohshme

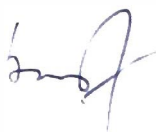
65. Siç u tha më lart, parashtruesi kërkoi nga Gjykata të vendosë masën e përkohshme, “në pajtim me nenin 27 të Ligjit për Gjykatën Kushtetuese, Nr. 03/L-121, në lidhje me rastin që është objekt i procedurës për mbrojtjen e objekteve (shupave) nga rrënimi nga ana e Inspektoratit Komunal të Prishtinës”. Parashtruesi më tej thekson se “kjo masë është e nevojshme për të mënjanuar rrezikun ose dëmin e pariparueshëm.
66. Gjykata gjithashtu përfundon se kërkesa për masë të përkohshme është e bazuar dhe e arsyetuar në objektin e çështjes që ka të bëjë me pronën e patundshme. Për më tepër, Gjykata konsideron se kompensimi i mundshëm në të holla nuk korrigjon dëmin e pariparueshëm që do t'i bëhej parashtruesit nëse shupat do të rrënoheshin, sepse prona e patundshme është unike, si edhe shupat.
67. Në të vërtetë, objekti i çështjes ka të bëjë kryesisht me një urdhër të kontestuar për rrënimin e shupave në pronësi të pretenduar nga parashtruesit, nëpërmjet vendimeve të Drejtorisë së Shërbimeve Publike dhe Emergjencave në Komunën e Prishtinës dhe të Kryetarit të Komunës së Prishtinës, të cilat u vërtetuan nga Aktgjykimi i Gjykatës Supreme.
68. Gjykata konsideron se prona e pretenduar dhe rrënimi i urdhëruar janë çështje të lidhura ligjore dhe të ndërthurura njëra me tjetrën, prandaj, si duket, Vendimi i Kryetarit të Komunës së Prishtinës, 01. Nr. 07-15711, i 14 korrikut 2008, me të cilin është urdhëruar rrënimi dhe zbatimi i Aktgjykimit të Gjykatës Supreme, A. nr. 1053/2008, i 31 majit 2012, mund të rezultojë në dëm të pariparueshëm për parashtruesit, duke ekzekutuar rrënimin e lartpërmendur.
69. Prandaj, Gjykata, në pajtim me nenin 116(2) të Kushtetutës dhe në pajtim me nenin 27 të Ligjit, më 5 dhjetor 2012, pa paragjykuar rezultatin përfundimtar të çështjes kontestuese, vendos për dhënien e masës së përkohshme, nga data e miratimit të vendimit e deri në rishqyrtimin përfundimtar nga Gjykata Supreme dhe që menjëherë ta pezullojë zbatimin e urdhrit për rrënim, siç është vërtetuar nga Aktgjykimi i Gjykatës Supreme.

PËR KËTO ARSYE

Gjykata Kushtetuese, në seancën e 5 dhjetorit 2012, njëzëri:

- I. SHPALL kërkesën si të pranueshme;
- II. KONSTATON se ka pasur shkelje të nenit 31 [E Drejta për Gjykim të Drejtë dhe të Paanshëm], në lidhje me paragrafin 1 të nenit 6 [E Drejta për Proces të Rregullt] të Konventës Evropiane për të Drejtat e Njeriut;
- III. SHPALL të pavlefshëm Aktgjykimin e Gjykatës Supreme të Kosovës, A. no. 1053/2008, e 31 majit 2012;
- IV. KTHEN Aktgjykimin e Gjykatës Supreme të Kosovës për rivendosje, në përputhje me aktgjykimin e kësaj Gjykate;
- V. LEJON kërkesën për masë të përkohshme deri në rivendosjen e çështjes nga Gjykata Supreme e Kosovës sipas *ratio decidendi* të kësaj Gjykate;
- VI. MBETET e përkushtuar ndaj çështjes në pritje të respektimit të atij urdhri;
- VII. URDHËRON që ky aktgjykim t'u komunikohet palëve dhe, në pajtim me nenin 20.4 të Ligjit për Gjykatën Kushtetuese, të publikohet në Gazetën Zyrtare; dhe
- VIII. DEKLARON se ky aktgjykim është efektiv menjëherë.

Gjyqtari raportues

Almiro Rodrigues

Kryetari i Gjykatës Kushtetuese

Prof. dr. Enver Hasani